

مقاله اصلی

پیش بینی تحمل پریشانی بر اساس صفات تاریک شخصیت با میانجیگری سبک‌های دفاعی در مراجعین متأهل خواستار طلاق

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۱۳ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۷

خلاصه

مقدمه: مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش میانجی سبک‌های دفاعی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی در مراجعین متأهل خواستار طلاق انجام شد. روش مطالعه از نوع همبستگی با تکیه بر معادلات ساختاری بود.

روش کار: جامعه پژوهش حاضر افراد متقاضی طلاق بودند که به کلینیک‌های مشاوره خانواده تهران در سال ۱۴۰۰ مراجعه کرده بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، ۲۶۰ نفر انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های استاندارد پاسخ دادند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها مقیاس تحمل پریشانی سیمونز و گاهر (۲۰۰۵)، مقیاس صفات تاریک شخصیت جوناسون و وبستر (۲۰۱۰) و مقیاس سبک‌های دفاعی اندروز و همکاران (۱۹۹۳) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش مدلیابی معادلات ساختاری نشان داد ضریب مسیر اصلی بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی در مدل معنادار است ($P < ۰/۰۱$). همچنین ضریب مسیر اصلی بین صفات تاریک شخصیت با سبک‌های دفاعی رشدنیافته به شکل مثبت و با سبک‌های دفاعی رشدیافته به شکل منفی در مدل معنادار است ($P < ۰/۰۱$).

نتایج: نتیجه این مطالعه نشان داد سبک‌های دفاعی رابطه بین دو متغیر صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی را میانجی‌گری می‌کند.

نتیجه‌گیری: می‌توان با استفاده از فنون روان‌درمانی به مداخله در مشکلات شخصیت و اصلاح سبک‌های دفاعی در مشاوره‌های پیش از طلاق پرداخت و با افزایش تحمل پریشانی، موجب حفظ ساختار و سلامت خانواده شد.

کلمات کلیدی: سبک‌های دفاعی، صفات تاریک شخصیت، تحمل پریشانی

زهرا انگری^۱

حسین ابراهیمی مقدم^{۲*}

رحیم داوری^۳

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

^۲ دانشیار، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

Email: Hem_psy@yahoo.com

مقدمه

زندگی زناشویی به عنوان یک جنبه مهم از زندگی خانوادگی به شمار می رود و پایه گذار سلامت و بهزیستی افراد است (۱). یکی از آسیب های مهم در زندگی زناشویی پدیده طلاق است که آن را می توان فروپاشی مهمترین نهاد جامعه پذیری در جامعه انسانی دانست (۲)؛ پدیده ای که در جوامع امروزی با سرعت زیاد در حال افزایش است و آثار و پیامدهای عمیق اقتصادی، اجتماعی، روانشناختی و قانونی بر مردان و زنان مطلقه و فرزندان آنان دارد (۳). به نظر می رسد یکی از عوامل مؤثر در شکل گیری طلاق که در چگونگی پاسخگویی زوجین به حل اختلاف هایشان نقش دارد، مقدار ظرفیت آنها در تحمل پریشانی باشد (۴). پریشانی روانشناختی^۱ به حالت های نگرانی، تشویش و تردید و فقدان تحمل پریشانی هیجانی اشاره دارد که با تاسی از خودکنترلی، خویشن داری، خودفرمایی و ارتقای سلامت فکری و تنظیم هیجانات می توان آن را کاهش داد (۵). سیمونز و گاهر (۲۰۰۵) همچنین تحمل پریشانی^۲ را به عنوان توانایی ادراک شده خود گزارشی یک فرد برای تجربه و تحمل حالت های هیجانی منفی تعریف کرده اند که ماهیتی چندبعدی دارد و عبارتند از الف) توانایی تحمل، ب) ارزیابی وضعیت هیجانی به عنوان قابل پذیرش، ج) چگونگی تنظیم هیجان

ها و د) توجه به هیجان های منفی و تداخل آن ها در عملکرد. پریشانی موجب می شود که افراد زمانی که با چالش های تهدیدکننده و فشارزا مواجه می شوند، نتوانند هیجان هایشان را به خوبی مدیریت و تنظیم کنند و در نتیجه تحت تأثیر منفی هیجانات ناخوشایند قرار گیرند که این امر موجب فرسودگی زناشویی شده و در درازمدت به قطع رابطه زناشویی می انجامد (۶،۷). یکی دیگر از متغیرهای موثر در روابط زناشویی که می تواند موجب تعارضات ارتباطی زوج ها و در نتیجه طلاق شود، صفات تاریک شخصیت است. اصطلاح شخصیت تاریک^۳ اولین بار توسط پالوس و ویلیامز^۴ (۲۰۰۲) مطرح شد (به نقل از قمرانی و همکاران، ۱۳۹۴) (۷). ویژگی هایی همچون خودشیفتگی^۵، جامعه ستیزی^۶ (ضد اجتماعی) و ماکیاولیسم^۸ که مجموعاً تحت عنوان مدل سه تایی شخصیت تاریک^۹ شناخته می شوند (۸). همگی به نوعی بر شرارت اجتماعی، سردی عاطفی، دورویی، پرخاشگری و لذت بردن از رنج دیگران تمرکز دارند. رایسون (۲۰۱۸) (۹) در پژوهشی رابطه بین صفات تاریک شخصیت و هگزاکو را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که بین متغیرهای صفات تاریک شخصیت و هگزاکو رابطه معناداری وجود دارد. مدوویچ و پتروویچ^{۱۰} (۲۰۱۵) (۱۰) در پژوهشی رابطه بین صفات تاریک شخصیت و هگزاکو

⁷Antisocial

⁸Machiavellianism

⁹Dark triad personality model

¹⁰Myerson, M. K.

¹¹Mededovic, J., & Petrovic, B.

¹Psychological distress

²Distress tolerance

³Dark personality

⁴Paulhus, D. L., & Williams, K. M.

⁵Narcissism

⁶Psychopathy

شخصیت در دو گروه دانش آموزان با نشانگان و بدون نشانگان افسردگی، تفاوت معنی داری وجود داشت. مطالعه آقابالازاده (۲۰) نشان داد زنان در معرض طلاق نمرات بیشتری در صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی و جامعه ستیزی داشتند. یکی دیگر از عواملی که در سازگاری در روابط بین فردی نقش دارد، مکانیزم ها و سبک های دفاعی است. بر اساس نظر فروید^۱ (۱۹۸۶) مکانیزم های دفاعی منابع ناهشیاری هستند که ذهن برای حفاظت فرد از هیجانات ناهشیاری که توسط منابع بیرونی و درونی ایجاد می شود، استفاده می کند (۲۱) و هدف آنها حفظ احساس امنیت روانی به وسیله ایجاد تحریف شناختی و محدود کردن تجارب هشیار هیجان های منفی است (۲۲). مکانیزم های دفاعی در صورت ناسازگارانه بودن موجب آشفتگی در سیستم هیجانی فرد می شوند و شناخت نقش آن در سطح هیجان مثبتی که زوجین در ارتباط یا یکدیگر تجربه می کنند، مسیری به سوی شناخت رضایت زناشویی آنان می گشاید (۲۳) مکانیزم های دفاعی دارای دو ویژگی مشترک هستند؛ همه آنها، واقعیت را تحریف یا انکار می کنند و فعالیتشان به صورت ناهشیار است. اندروز^۳ و همکاران (۱۹۹۳) (۲۴) بر اساس طبقه بندی سلسله مراتبی وایلان^۴ (۱۹۷۶) از مکانیزم های دفاعی، بیست مکانیزم را به سه سبک دفاعی^۵ رشدیافته، رشدنیافته و روان آزرده تقسیم کردند. سبک دفاعی رشدیافته، شیوه های مواجهه انطباقی، بهنجار و کارآمد

را مورد بررسی قرار داد و به این نتیجه رسید که بین متغیرهای صفات تاریک شخصیت و هگزاکو رابطه معناداری وجود دارد. مطالعات نشان داده اند سه جنبه تاریک شخصیت می توانند منجر به عدم رضایت زناشویی (۱۱)، بی ثباتی (۱۲) و تعارض (۱۳) در رابطه زناشویی شده و با دلزدگی زناشویی (۱۴) رابطه دارد. در این بین، بعد ماکیاولیسم و ضداجتماعی سهم بیشتری در پیش بینی تعارضات ارتباطی زوجین داشتند. طبق نتایج پژوهش (۱۵)، از میان مؤلفه های شخصیت سه گانه تاریک شوهران، مؤلفه های جامعه ستیزی و ماکیاولی به صورت مثبت دلزدگی زناشویی زنان را پیش بینی می کنند. بنابر پژوهش شفیع و قمرانی (۱۴)، خودشیفتگی بیشترین سهم را در پیش بینی دلزدگی جسمانی و دلزدگی روانی داشت و نمره کل شخصیت تاریک، بهترین پیش بینی کننده دلزدگی عاطفی بود. مطالعات همچنین نشان داده اند، صفات تاریک شخصیت عاطفه منفی و ادراک خطر را پیش بینی می کنند (۱۶). یحیائی و همکاران (۱۷) در مطالعه خود دریافتند هر سه صفت تاریک شخصیت ماکیاولیسم، خودشیفته و جامعه ستیزی با مشکلات بین فردی رابطه مثبت و معناداری دارند. در پرواز و چلبیانلو (۱۳۹۹) (۱۸) صفات خودشیفتگی و ماکیاولیسم پیش بینی کننده استرس ادراک شده و علائم افسردگی در دانشجویان بودند. میکائیلی و همکاران (۱۳۹۹) (۱۹) نیز در مطالعه خود نشان دادند صفات چهارگانه تاریک

۴Vaillant, G. E.

۵Defense Style

۱Freud

۲Defense mechanisms

۳Andrews, G.

تحمل پریشانی را در زوجین خواستار طلاق پیش بینی کنند. بر مبنای این پرسش، فرضیه مورد بررسی در مطالعه حاضر این بود: انواع سبک های دفاعی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی در مراجعین متأهل خواستار طلاق نقش میانجی دارند.

روش

روش مطالعه حاضر، همبستگی با تکیه بر معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش حاضر افراد متقاضی طلاق بودند که به کلینیک های مشاوره خانواده تهران در سال ۱۴۰۰ مراجعه کرده بودند. بدین ترتیب ۲۶۰ نفر (۱۹۲ زن و ۶۸ مرد) از افراد متأهلی که متقاضی طلاق بودند و در بهار ۱۴۰۰ به کلینیک مشاوره دکتر حسین ابراهیمی مقدم و کلینیک افق سلامت مراجعه کرده بودند به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه های استاندارد مورد نظر با توجه به محدودیت های بیماری کرونا، بخشی به صورت دستی و بخش دیگر به صورت اینترنتی با کسب اجازه و موافقت مراجعان، در اختیار آن ها قرار گرفت و تکمیل شد.

مقیاس تحمل پریشانی: این مقیاس، یک پرسشنامه

خودسنجی است که به وسیله سیمونز و گاهر در سال ۲۰۰۵ تهیه شده است. گویه های این مقیاس، تحمل پریشانی را بر اساس توانمندی های فرد برای تحمل پریشانی هیجانی، ارزیابی ذهنی پریشانی، میزان توجه به هیجان های منفی در صورت وقوع و اقدام های تنظیم کننده برای تحمل پریشانی ارزیابی می کنند. این مقیاس شامل ۱۵ پرسش و

است که شامل والایش، شوخ طبعی، پیش بینی و فرونشانی است. سبک دفاعی روان آزرده، شیوه های مواجهه ای غیرانطباقی و ناکارآمد است که شامل نوع دوستی کاذب، واکنش متضاد، آرمانی سازی و ابطال می باشد و سبک دفاعی رشدنا یافته، مانند سبک دفاعی روان آزرده، شیوه های مواجهه ای غیرانطباقی و ناکارآمد است که شامل دلیل تراشی، فرافکنی، انکار، دوپارگی، بدنی سازی، جابجایی، مجزاسازی، نارزنده سازی، عملی سازی، خیال پردازی اوتیستیک، تفرق و پرخاشگری منفعلانه است (۲۵) مطالعات نشان داده اند مکانیزم ها و سبک های دفاعی سازش یافته با پیامدهای سلامت جسمانی و روانی در ارتباط بوده و مکانیزم ها و سبک های دفاعی سازش نایافته با بسیاری از شاخص های منفی سلامت مانند افسردگی مرتبط اند (۲۶، ۲۷، ۲۸). با توجه به اینکه خانواده یکی از رکن های اصلی جامعه بشمار می رود و دستیابی به جامعه سالم آشکارا در گرو خانواده سالم است و تحقق خانواده سالم مشروط به برخورداری اجزای آن از سلامت روانی و داشتن رابطه های مطلوب با یکدیگر است، از این رو، سالم سازی اعضای خانواده و روابط آنها با سایر اعضای خانواده، بی گمان اثرات مثبتی را بر جامعه خواهد داشت. از سویی دیگر، سیر صعودی آمار طلاق و وجود تعارضات و آشفتگی های روابط زوجین، انگیزه محققان برای یافتن عوامل موثر و راه کارهای مناسب جهت مقابله با این معضل است. از آن جا که هر یک از زوجین با صفات شخصیتی متفاوتی وارد زندگی زناشویی می شوند و به تبع آن سبک دفاعی متفاوتی نیز دارند، پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سوال بود که آیا صفات تاریک شخصیت با میانجی گری سبک های دفاعی می توانند

اعتبار بازآزمایی این پرسشنامه را نیز ۰/۷۹ گزارش کردند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی در مطالعه حاضر نشان دهنده ساختار عاملی قابل قبولی برای این پرسشنامه بود. در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۸۳ و ۰/۷۷ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

مقیاس صفات تاریک شخصیت: این پرسشنامه توسط جوناسون و وبستر^۵ (۲۹) طراحی شده است و مشتمل بر ۱۲ ماده می باشد. پاسخ به هر سوال براساس یک مقیاس لیکرت سه درجه ای و در دامنه ای از ۱ (اصلاً مرا توصیف نمی کند) تا ۳ (کاملاً مرا توصیف می کند) نمره گذاری می شود. این مقیاس شامل سه خرده مقیاس ماکیاولیسم (سوالات ۱ تا ۴)، جامعه ستیزی (سوالات ۵ تا ۸) و خودشیفتگی (سوالات ۹ تا ۱۲) می باشد. جوناسون و وبستر (۲۰۱۰) اعتبار آزمون را به روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) ۰/۸۳ گزارش کردند. همچنین اعتبار آن را به روش بازآزمایی ۰/۷۶ تا ۰/۸۳ گزارش کردند. حاجلو و همکاران (۱۳۹۵) (۳۰) اعتبار خرده مقیاس های ماکیاولیسم، جامعه ستیزی و خودشیفتگی را به روش همسانی درونی به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۶۳ و ۰/۸۳ گزارش کردند. رابطه نمره کل با هر ماده ۰/۴۲ تا ۰/۹۰ بوده است. آنها همچنین نشان دادند که این آزمون از روایی محتوایی و سازه مناسب برخوردار می باشد. سرانجام، آنها ساختار

چهار خرده مقیاس تحمل^۱، جذب^۲، ارزیابی^۳ و تنظیم^۴ است. خرده مقیاس تحمل، به تحمل پریشانی هیجانی اشاره دارد و با سوالات ۱، ۳، ۵ اندازه گیری می شود. خرده مقیاس جذب، به جذب شدن به وسیله هیجانانگیز منفی اشاره دارد و با سوالات ۲، ۴، ۱۵ اندازه گیری می شود. خرده مقیاس ارزیابی، به برآورد ذهنی پریشانی اشاره دارد و با سوالات ۶، ۷، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ اندازه گیری می شود. همچنین خرده مقیاس تنظیم، به تنظیم تلاش ها برای تسکین پریشانی اشاره دارد و با سوالات ۸، ۱۳، ۱۴ اندازه گیری می شود. گویه های این مقیاس بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت نمره گذاری می شوند؛ به طوری که از کاملاً موافق (نمره ۱) تا کاملاً مخالف (نمره ۵) را شامل می شود. این شیوه نمره گذاری برای سوال ۶ به صورت معکوس است. نمره های بالا در این مقیاس نشان دهنده تحمل پریشانی بالا و تجربه پریشانی هیجانی کم است. سیمونز و گاهر (۲۰۰۵) ضرایب آلفا برای این مقیاس را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۸۲ و ۰/۷۰ و برای کل مقیاس ۰/۸۲ را گزارش کرده اند، آن ها همچنین گزارش کرده اند که این پرسشنامه دارای روایی ملاکی و همگرایی اولیه خوبی است. در مطالعه امین الرعایا و همکاران (۱۳۹۵) میزان آلفای کرونباخ برای این خرده مقیاس های تحمل، جذب، ارزیابی و تنظیم به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۶۹، ۰/۷۷ و ۰/۷۳ و برای کل مقیاس ۰/۸۲ برآورد شده است. عزیزی و همکاران (۱۳۸۹) نیز مقدار آلفای کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۶۷ و

⁴Regulation

⁵Jonason, P. K., & Webster, G. D.

1Tolerance

2Absorption

3Appraisal

تا ۰/۹۲ و برای سبک روان آزرده از ۰/۷۹ تا ۰/۹۱ به دست آمد (۳۲). در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های سبک دفاعی رشدیافته، روان آزرده و رشد نیافته به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۵۳ و ۰/۷۹ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش مدلیابی معادلات ساختاری با نرم افزار ایموس نسخه ۲۴ صورت گرفت.

نتایج

حجم نمونه نهایی تحقیق حاضر شامل ۲۶۰ نفر (۱۹۲ زن و ۶۸ مرد) بود. از لحاظ سنی اکثریت با طبقه سنی ۳۱-۳۶ سال بود (۱۸/۵ درصد). از لحاظ مدت زمان زندگی متاهلی نیز اکثر اعضای نمونه بین پنج الی پانزده سال زندگی مشترک داشتند (حدود ۵۳ درصد). در جدول شماره ۱ شاخص های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش همراه با مولفه های تشکیل دهنده آنها ارائه شده است.

سه عاملی این پرسشنامه را تکرار کردند. در مطالعه حاضر، میزان آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس های ماکیاولیستی، سایکوپاتی و خودشیفتگی به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۶۴ و ۰/۹۰ به دست آمد که نشان از پایایی مناسب پرسشنامه دارد.

مقیاس سبک های دفاعی: این مقیاس، یک پرسشنامه ۴۰ ماده ای است که توسط اندروز و همکاران (۱۹۹۳) ساخته شد. این پرسشنامه در مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از کاملاً مخالفم با نمره ۱ و کاملاً موافقم با نمره ۵) می باشد که بیست مکانیزم دفاعی را برحسب سه سبک دفاعی رشدیافته، روان آزرده و رشد نیافته می سنجد. ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده مقیاس های سبک های دفاعی رضایت بخش توصیف شده است (۲۴) ویژگی های روانسنجی نسخه فارسی پرسشنامه سبک های دفاعی در چندین پژوهش، در نمونه های بیمار و بهنجار بررسی و تایید شده است (۳۱). در این پژوهش ها، ضرایب آلفای کرونباخ برای سبک رشدیافته از ۰/۸۳ تا ۰/۹۴، برای سبک رشد نیافته از ۰/۸۱

جدول ۱. شاخص های توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش و مولفه های تشکیل دهنده آنها

متغیر	مولفه	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی	حداقل	حداکثر
تحمل	تحمل	۶/۴۵	۲/۸۵۴	۰/۵۴۹	-۰/۳۲۱	۳	۱۵
جذب	جذب	۶/۸۱	۳/۲۰۹	۰/۴۱۹	-۰/۹۲۷	۳	۱۵
تحمل پریشانی	ارزیابی	۱۹/۱۸	۵/۳۶۴	-۰/۱۳۱	-۰/۹۸۲	۹	۳۰
تنظیم	تنظیم	۶/۵۳	۲/۵۴۰	۰/۴۸۲	-۰/۲۰۵	۳	۱۴
نمره کل	نمره کل	۳۸/۹۷	۱۱/۶۱۵	۰/۱۱۱	-۰/۷۲۱	۱۹	۷۱
صفات شخصیت	ماکیاولیستی	۱۳/۷۳	۸/۸۸۵	۰/۸۹۱	۰/۰۲۵	۴	۳۶
	سایکوپاتی	۱۵/۵۷	۶/۷۱۲	۰/۳۷۱	-۰/۵۵۹	۴	۳۱
	خودشیفته	۲۴/۸۲	۸/۹۰۶	-۰/۷۱۰	-۰/۵۳۴	۴	۳۶

۹۴	۱۴	-۰/۶۶۸	۰/۰۶	۲۰/۱۴۸	۵۴/۱۲	نمره کل	
۱۶۹	۵۶	-۰/۲۸۶	-۰/۶۰۲	۱۱/۶۵۴	۱۲۵/۴۵	رشدنا یافته	مکانسیم دفاعی
۶۵	۱۶	-۰/۹۶۹	-/۰۹۷	۱۱/۶۵۴	۳۸/۹۶	رشد یافته	
۷۲	۱۷	۰/۸۳۱	۰/۸۰۸	۱۰/۱۰۲	۴۰/۴۲	روان آزرده	

دامنه بین +۱ تا -۱- قرار دارند این امر نشان می دهد که توزیع متغیرها نرمال است. در جدول شماره ۲ ماتریس ضرایب همبستگی پیروان بین متغیرهای اصلی پژوهش و معناداری آنها در داخل پرانتز ارائه شده است.

داده های جدول شماره ۱ نشان می دهد که میانگین نمره کل تحمل پریشانی برابر با ۳۸/۹۷ با انحراف معیار ۱۱/۶۱ است. دامنه تغییرات متغیر نیز بین ۱۹ الی ۷۱ قرار دارد. شاخص های کجی و کشیدگی نیز در

جدول ۲. ماتریس ضرایب همبستگی پیروان بین متغیرهای اصلی پژوهش (n=۲۶۰)

متغیرها	(۱)	(۲)	(۳)	(۴)	(۵)
(۱) صفات شخصیت	۱				
(۲) رشدنا یافته	۰/۵۱۸(۰/۰۰۱)	۱			
(۳) رشد یافته	۰/۳۹۲(۰/۰۰۱)	-۰/۲۱۷(۰/۰۱۳)	۱		
(۴) روان آزرده	-۰/۱۲۵(۰/۱۵۵)	۰/۱۲۶(۰/۱۵۲)	۰/۲۵۰(۰/۰۰۴)	۱	
(۵) تحمل پریشانی	-۰/۵۶۳(۰/۰۰۱)	-۰/۶۰۵(۰/۰۰۱)	۰/۳۸۷(۰/۰۰۱)	-۰/۲۱۱(۰/۰۱۶)	۱

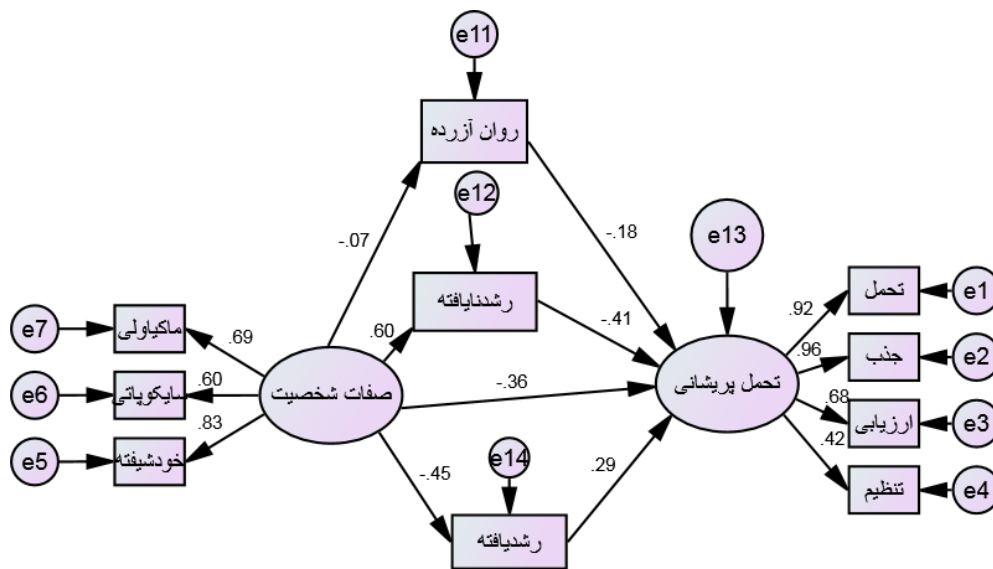
فرضیه پژوهش: انواع سبک های دفاعی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی در مراجعین متأهل خواستار طلاق نقش میانجی دارند.

جهت بررسی فرضیه پژوهش، از روش مدل یابی معادلات ساختاری با روش بیشینه درست نمایی استفاده شد. قبل از استفاده از این روش آماری، پیش فرض های آن به شرح زیر بررسی شدند. پیش فرض نرمال بودن

بر اساس ضرایب همبستگی گزارش شده در ماتریس فوق (جدول شماره ۲)، بجز دو ضریب همبستگی، رابطه بقیه متغیرها با یکدیگر در سطح ۰/۰۵ یا ۰/۰۱ معنادار هستند. شدت ضریب همبستگی طبق طبقه بندی انجام شده (۰/۲۹- =۰/۱۰ = کوچک، ۰/۴۹- =۰/۳۰ = متوسط، ۱- =۰/۵۰ = بزرگ) در حد کم و متوسط قرار دارند.

فرض عدم هم خطی بودن، بررسی ماتریس های همبستگی در این پژوهش نشان داد که ضرایب بین متغیرها از ۰/۶۰ بالاتر نیست، بنابراین احتمال هم خطی بودن بین متغیرها وجود ندارد. پس از بررسی و تایید وجود مفروضه های مدل معادلات ساختاری، مدل مفروض پژوهش به شرح زیر مورد برازش قرار گرفت.

تک متغیری داده‌ها با استفاده از شاخص های کجی و کشیدگی بررسی شدند. همانگونه که در بخش آمار توصیفی و در جداول مربوط به متغیرهای اصلی پژوهش بیان شد میزان هر دو شاخص در محدوده +۱ الی -۱ قرار داشتند. برای بررسی پیش فرض نرمال بودن چند متغیری داده‌ها از شاخص استاندارد شده مردیا استفاده شد. مقدار این شاخص کمتر از سه بود. در خصوص پیش

شکل ۱. مدل مفروض پژوهش با حضور متغیر میانجی در حالت بنای استاندارد

در جدول شماره ۳ شاخص های برازش مدل ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص های برازندگی مدل ساختاری پژوهش

CFI	TLI	IFI	AGFI	GFI	RMSEA	χ^2/df	df	(χ^2)	شاخص های برازندگی
۰/۹۷۱	۰/۹۴۴	۰/۹۷۲	۰/۸۹۷	۰/۹۵۵	۰/۰۷۹	۲/۶۲	۲۴	۶۲/۸۷	مدل اولیه
>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۹۰	>۰/۸۰	>۰/۹۰	<۰/۰۸	زیر ۳	-	نزدیک به صفر	مقدار قابل قبول

ضرایب موجود در مدل به صورت تک به تک مورد
آزمون قرار گرفتند.

در جدول زیر معناداری ضرایب مسیر رابطه بین
متغیرهای مدل، ارائه شده است:

شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش در جدول
شماره ۳ نشان می‌دهد که همه شاخص‌های برازش در
دامنه مورد قبول قرار دارند. بنابراین برازش مدل تحقیق
تایید می‌شود. پس از تایید برازش کلی مدل، معناداری

جدول ۴. معناداری ضرایب غیراستاندارد مستقیم بین متغیرهای مطرح شده در فرضیه اختصاصی اول

از سازه	به	سازه	بتای استاندارد β	بتای غیراستاندارد b	خطا (S.E)	نسبت بحرانی (C.R)	سطح معناداری p
صفات شخصیت	←	تحمل پریشانی	-۰/۳۵۸	-۰/۱۲۸	۰/۰۲۴	-۰/۲۷۸	۰/۰۰۱
رشدنیافته	←	تحمل پریشانی	-۰/۴۰۸	-۰/۰۴۳	۰/۰۰۶	-۷/۷۸۹	۰/۰۰۱
رشدنیافته	←	تحمل پریشانی	۰/۲۸۶	۰/۰۶۵	۰/۰۱	۶/۵۰۲	۰/۰۰۱
روان آزرده	←	تحمل پریشانی	-۰/۱۷۵	-۰/۰۴۶	۰/۰۱	-۴/۶۶۵	۰/۰۰۱
صفات شخصیت	←	رشدنیافته	۰/۶۰۳	۲/۰۳۸	۰/۲۲۷	۸/۹۶	۰/۰۰۱
صفات شخصیت	←	رشدنیافته	-۰/۴۴۷	-۰/۷۰۵	۰/۱۰۷	-۶/۶۰۴	۰/۰۰۱
صفات شخصیت	←	روان آزرده	-۰/۰۷	-۰/۰۹۶	۰/۰۹۴	-۱/۰۱۷	۰/۳۰۹

همچنین ضریب مسیر اصلی بین صفات شخصیت با
سبک دفاعی رشدنیافته به شکل مثبت و با سبک دفاعی
رشدنیافته به شکل منفی در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار
هست. اما ضریب مسیر بین صفات شخصیت با سبک
روان آزرده از لحاظ آماری معنادار نیست.

برای بررسی فرضیه پژوهشی ضرایب مستقیم،
غیرمستقیم و کل بین متغیرها از طریق روش بوت
استرپ^۱ (خودگردان سازی) محاسبه شد. در جدول
شماره ۵ ضرایب استاندارد مستقیم، غیرمستقیم و کل بین
سازه‌ها ارائه شده است.

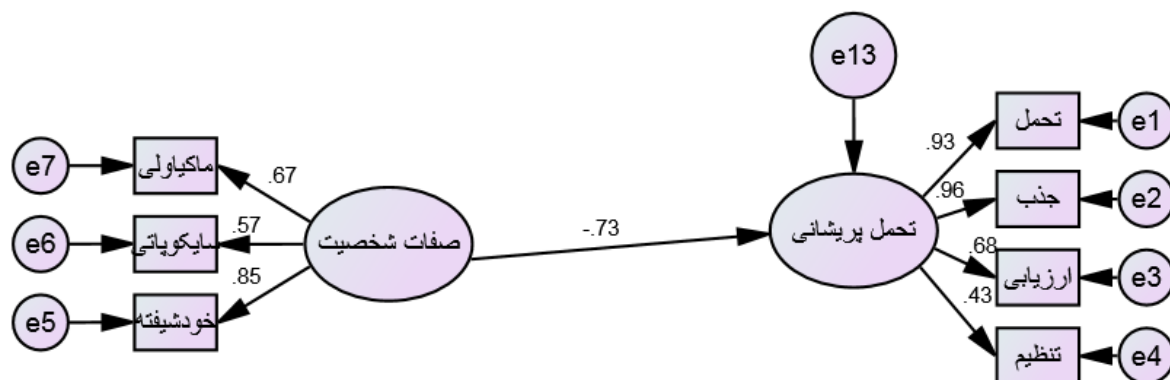
همانگونه که از داده‌های جدول ۴ مشاهده می‌شود.
ضریب مسیر اصلی بین صفات شخصیت با تحمل
پریشانی در مدل در سطح ۰/۰۱ معنادار هست. بنابراین
یک رابطه منفی و معناداری بین این دو متغیر وجود دارد.
ضریب مسیر اصلی بین سه سبک دفاعی با تحمل
پریشانی در مدل در سطح ۰/۰۵ معنادار هست. دو سبک
دفاعی رشدنیافته و روان آزرده به شکل منفی و سبک
رشدنیافته به شکل مثبت با تحمل پریشانی ارتباط دارند.

جدول ۵. اثرات استاندارد مستقیم و غیرمستقیم و کلی متغیرهای مستقل پژوهش بر متغیر وابسته در مدل میانجی

از سازه	از طریق متغیر میانجی	به سازه	اثر مستقیم (مقدار sig)	اثر غیر مستقیم (مقدار sig)	اثر کل (مقدار sig)
صفات شخصیت	سبک های دفاعی	تحمل پریشانی	۰/۳۵۸- (۰/۰۱۳)	۰/۳۶۲- (۰/۰۰۲)	۰/۷۲۰- (۰/۰۰۹)

این دو سازه در مدل اثرات مستقیم و پس از حذف متغیرهای میانجی نشان داده شده است.

ضریب مسیر بین این دو سازه در مدل میانجی همانگونه که در جدول شماره ۵ مشخص است برابر ۰/۳۵۸- است. در شکل زیر مقدار ضریب مسیر بین

شکل ۲. ضرایب مسیر در مدل اثرات مستقیم

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش میانجی سبک های دفاعی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت با تحمل پریشانی در مراجعین متأهل خواستار طلاق انجام شد. یافته های این مطالعه نشان داد سبک های دفاعی رابطه بین این دو متغیر را به صورت جزئی میانجی گری می کند. یافته ها همچنین بیانگر این بود که بین صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی رابطه وجود دارد. این یافته همسو با مطالعه هاردین و همکاران (۱۶)، یحیائی و همکاران (۱۷)، پرواز و چلبیانلو (۱۸) و میکائیلی و همکاران (۱۹) بود که نشان دادند صفات تاریک شخصیت پیش بینی کننده عاطفه منفی، ادراک خطر، مشکلات بین فردی، استرس و افسردگی هستند.

مقدار ضریب مسیر در مدل اثرات مستقیم همانگونه که در شکل شماره ۲ مشخص است برابر ۰/۷۳- است. نسبت بحرانی این ضریب برابر ۱۰/۲۱- بوده و در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. بطور کلی با افزودن متغیر میانجی سبک های دفاعی مقدار ضریب مسیر بین دو سازه صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی از ۰/۷۳- به ۰/۳۵- تغییر پیدا می کند اما معناداری خود را حفظ می کند. در این شرایط استنباط می شود که سبک های دفاعی رابطه بین این دو متغیر را به صورت جزئی میانجی گری می کند.

بحث و نتیجه گیری

این یافته همچنین با مطالعه آقابالازاده (۲۰) همخوان است که نشان داد زنان در معرض طلاق نمرات بیشتری در صفات تاریک شخصیت خودشیفتگی و جامعه ستیزی داشتند. در همین راستا، یوسال (۱۱)، یو و همکاران (۱۲) هوران و همکاران (۱۳) و شفیع و قمرانی (۱۴) نشان دادند جنبه های تاریک شخصیت متغیرهایی همچون عدم رضایت زناشویی، بی ثباتی، تعارض و دلزدگی را در رابطه زناشویی پیش بینی می کنند. در تبیین این یافته می توان گفت صفات تاریک شخصیت ویژگی های مشترکی مانند ناسازگاری، سنگدلی، فریب کاری، خودمحوری، فقدان صداقت و فروتنی و گرایش به بهره کشی بین فردی دارند. این صفات، موجب کاهش همدلی و افزایش تعارضات زناشویی و در نتیجه کاهش تحمل پریشانی در افراد شده و آن ها را به سمت تصمیم برای طلاق سوق می دهد. از این رو بین صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی در جامعه مطالعه حاضر رابطه معنادار مشاهده شد. یافته های این مطالعه نشان داد بین سبک های دفاعی و تحمل پریشانی رابطه وجود دارد. این یافته همسو با مطالعه سیوکا و همکاران، فانگ و همکاران و زاراش و الکلیت بود (۲۶، ۲۷، ۲۸). مبنی بر اینکه سبک های دفاعی سازش یافته با پیامدهای سلامت روانی در ارتباط و سبک های دفاعی سازش نیافته با بسیاری از شاخص های منفی سلامت مرتبط اند. در تبیین این یافته می توان گفت مکانیزم ها و سبک های دفاعی، فرایندهای خودکارآمد روانشناختی هستند که از افراد در برابر اضطراب و آگاهی از خطرهای درونی و بیرونی حمایت

می کنند. این مکانیزم ها واسطه بین واکنش فرد به تعارض های هیجانی و عوامل تنش زای درونی و بیرونی هستند. در واقع (خود) با در نظر داشتن اصل واقعیت (حقایق بیرون و محیط) خواسته های آنها را با استفاده از مکانیزم های دفاعی کنترل و در مسیر درست که برای فراخود نیز قابل قبول باشد، هدایت می کند. آنها ابزاری در دست خود هستند، تا خود، بتواند جلوی خواسته های بی پایان غریزه محور و بی منطق نهاد را بگیرد و در عین حال با توجه به واقعیت و اخلاق، خواسته های نهاد را بصورت معقول و جامعه پسند برآورده سازد. اگر این مکانیزم ها نباشد، نهاد (غریزه)، خود را مغلوب ساخته و شخصیت فرد در هم می شکند و فرد را دچار پریشانی روان شناختی می کند. در واقع مکانیزم های دفاعی، احساسات، افکار یا رفتارهای الگوشده ای هستند که نسبتاً غیرارادی بوده و در پاسخ به ادراک خطر برانگیخته می شوند. آنها نوعی فرآیند ذهنی یا سبک مقابله ای هستند که منجر به ظهور واکنش های روان شناختی خودکار شده تا تحمل فرد را در برابر پریشانی روان شناختی افزایش داده و از او در برابر پریشانی های روان شناختی محافظت کنند.

در یک جمع بندی کلی، یافته های این مطالعه نشان داد سبک های دفاعی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و تحمل پریشانی نقش میانجی دارد؛ به طوریکه صفات تاریک شخصیت سبب کاهش رشد یافتگی در سبک دفاعی فرد می شود و با تاثیر بر روی سبک های دفاعی فرد می تواند میزان تحمل پریشانی او را پیش بینی کند. از این یافته می توان در مشاوره های

پیش از طلاق بدین صورت سود برد که با استفاده از فنون روان درمانی به مداخله در مشکلات شخصیت و اصلاح سبک های دفاعی پرداخت. همچنین، از این یافته می توان در مشاوره پیش از ازدواج استفاده کرد و با سنجش صفات تاریک شخصیت در مراجعین، سبک های دفاعی و در نتیجه میزان تحمل پریشانی آن ها را در رابطه زناشویی آینده تخمین زد. از جمله محدودیت های این پژوهش این است که حجم نمونه برای تعمیم نتایج کم بود زیرا جامعه هدف، تنها افراد متاهلی را شامل می شدند که متقاضی طلاق بودند. همچنین شیوع بیماری کرونا، جمع آوری داده ها را برای محقق با دشواری هایی همراه ساخت. در پی تایید فرضیه پژوهش پیشنهاد می گردد این مدل ساختاری در نمونه بزرگتری انجام پذیرد، همچنین می توان متغیر جنسیت را در پژوهش های آینده به عنوان متغیر تعدیل کننده در نظر گرفت و نقش آن را سنجید.

تقدیر و تشکر

"این مقاله مستخرج از رساله دکترای تخصصی نویسنده اول در واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران می باشد." و دارای کد اخلاق **IR.IAU.TNB.REC.1400.037** از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می باشد. در پایان از تمامی شرکت کنندگان در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را داریم.

تعارض در منافع

نویسندگان اظهار می دارند هیچ گونه تعارض منافی در مورد این مقاله وجود ندارد.

References

1. Allendorf, K., Ghimire, D. J. Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Social Science Research*, 2013; 42(1): 59-70.
2. Arab, Sayyid Muhammad; Ebrahimzadeh Pezeshki, Reza; Morvati Sharifabadi, Ali (1393). Designing a hybrid model of factors affecting divorce with a systematic review of previous studies. *Iranian Journal of Epidemiology*. 1393;10 (4): 22-10. (in Persian)
3. Ismailian, Nasrin; Tahmassian, Karineh; Dehghani, Mohsen; Mutabi, Fereshteh (۲۰۱۳). The effectiveness of mindfulness-based cognitive therapy on the symptoms of depression and the acceptance of children with divorced parents. *Clinical Psychology*. 2013; ۵(۳):45-47 (in Persian)
4. Mahmoudpour, Abdul Basit; Shiri, Tahereh; Farahbakhsh, Kiomars; Zolfaghari, Shadi. Predicting the tendency to divorce based on marital boredom and enduring distress mediated by loneliness in women seeking divorce. *Culture of counseling and psychotherapy*. 1399;11 (42): 141-121. (in Persian)
5. Simons, J. S., & Gaher, R. M. The Distress Tolerance Scale: Development and validation of a self-report measure. *Motivation and emotion*, 2005;29(2): 83-102.

6. Leopold, T., & Kalmijn, M. Is divorce more painful when couples have children? Evidence from long-term panel data on multiple domains of well-being. *Demography*, 2016;53(6): 1717-1742.
7. Qamrani, Amir; Samadi, Maryam; Taghinejad, Mohaddeseh; Shamsi, Abdul Hussein (1394). Psychometric indices of the Dark Personality Scale in students. *Psychological methods and models*. 6 (20). 86-73. (in Persian)
8. Back, M. D., & Vazire, S. The social consequences of personality: Six suggestions for future research. *European Journal of Personality*, 2015;29(2): 296-307.
9. Ryerson, M. K. (2018). The Relationship between the Dark Tetrad using the HEXACO Personality Models in Relationship to Mental Toughness in College Athletes.
10. Mededovic, J., & Petrovic, B. The dark tetrad. *Journal of Individual Differences*. 2015
11. Uysal, A. N. Predicting relationship satisfaction: Dark triad personality traits, love attitudes, attachment dimensions (Master's thesis, Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2016
12. Yu, Y., Wu, D., Wang, J. M., & Wang, Y. C. Dark personality, marital quality, and marital instability of Chinese couples: An actor-partner interdependence mediation model. *Personality and Individual Differences*, 2020; 154: 109689.
13. Horan, S. M., Guinn, T. D., & Banghart, S. Understanding relationships among the dark triad personality profile and romantic partners' conflict communication. *Communication Quarterly*, 2015;63(2): 156-170.
14. Shafiee, Zahra; Qamrani, Amir. The role of dark personality and blossoming in couples' marital boredom. *Women and society*. 1369;8 (29): 94-77. (in Persian)
15. Mirzaei Jahed, Atefeh; Saberi, Hayedeh (1398). Predicting women's marital boredom based on their sexual attitudes and their husbands' tendency toward dark personalities. *Applied Psychology*. 1398;13 (51): 389-371. (in Persian)
16. Hardin, B. S., Smith, C. V., & Jordan, L. N. Is the COVID-19 pandemic even darker for some? Examining dark personality and affective, cognitive, and behavioral responses to the COVID-19 pandemic. *Personality and Individual Differences*, 2021;171: 110504.
17. Yahya, Reyhaneh; Mirzaei, Negar; Sabunizadeh, Azam. Predicting interpersonal problems based on mindfulness and dark personality traits among female nurses in Imam Khomeini Hospital in Ahvaz. *The First International Conference on New Ideas in Jurisprudence, Law and Psychology*. Tehran. 1400 (in Persian)
18. Parvaz, Rana; Chelbianlu, Gholamreza. The role of the four dark traits of personality, rumination, and psychological distress in perceived stress and depressive symptoms in students during the Covid-19 epidemic. *The First National Congress of University and Covid - 19*. Tehran. 1399 (in Persian)
19. Michael, Nilufar; Azizzadeh Karkarq, Robabeh; Hayati Gorjan, Mehdi; Yazdan Mehr, Atosa. Comparison of the four dark personality traits in students with and without depressive symptoms. *The first national conference on clinical psychology of children and adolescents*. Ardabil. 1399 (in Persian)
20. Aghabalazadeh, Leila. Comparison of alexithymia and dark personality traits in divorced and normal women. *The first biennial congress of new psychology and behavioral sciences*. Tabriz University. 1398 (in Persian)
21. Miranda, B., & Louza, M. R. The physician's quality of life: Relationship with ego defense mechanisms and object relations. *Comprehensive psychiatry*, 2015; 63: 22-29.

22. Hart, J. Toward an integrative theory of psychological defense. *Perspectives on Psychological Science*, 2014; 9(1): 19-39.
23. Paroui, Mehdi; Bastami Katoli, owner; Karbalaei Ismail, Ensieh; Kazemi Rezaei, Seyed Ali; Kazemi Rezaei, Seyed Vali Predicting nurses' marital satisfaction based on attachment styles, defense mechanisms and quality of life. *Psychiatric Nursing*. 1397; ۶(۲): ۳۲-۲۴ (in Persian)
24. Andrews, G., Singh, M., & Bond, M. The defense style questionnaire. *Journal of Nervous and mental Disease*.1393; 58: 25-34
25. Heshmati, Rasool; Mirza Mohammadi, Samaneh; Hamed Sobhi, Amin; Afshari, Fardin; Theoretical, inspiration; Dudkanlu Milan, Hamid The role of developed, immature and psychologically abused defense styles in predicting chronic pain. *Anesthesia and pain*. 1397; ۹ (۲): ۸۲-۷۴. (in Persian)
26. Ciocca, G., Rossi, R., Collazzoni, A., Gorea, F., Vallaj, B., Stratta, P., & Di Lorenzo, G. The impact of attachment styles and defense mechanisms on psychological distress in a non-clinical young adult sample: a path analysis. *Journal of Affective Disorders*, 2020;273: 384-390.
27. Fang, S., Chung, M. C., & Wang, Y. The impact of past trauma on psychological distress: The roles of defense mechanisms and alexithymia. *Frontiers in Psychology*, 2020; 11: 992.
28. Zerach, G., & Elklit, A. Polyvictimization and psychological distress in early adolescence: A mediation model of defense mechanisms and coping styles. *Journal of interpersonal violence*, 2020;35: 4732-4756.
29. Jonason, P. K., & Webster, G. D. The dirty dozen: A concise measure of the dark triad. *Psychological assessment*, 2010; 22(2): 420.
30. Hajlo, Nader; Qaseminejad, Mohammad Ali; Ansar Hussein, Sarvin; Sidi Asl, Timur. Preliminary study of psychometric properties of the dark three aspects of personality questionnaire. *Clinical Psychology and Personality (Former Behavior Scholar)*.2015; ۱۴(۲۶): ۱۴۴-۱۳۷ (in Persian)
31. Khodamradi, Sadegh; Besharat, Mohammad Ali; Hemmati, Azad. Comparison of defense styles in patients with breast cancer with non-clinical group. *Journal of Scientific Research*.1392; ۱۵(۳): ۸۶-۷۶. (in Persian)
32. Besharat, Mohammad Ali; Sharifi, Mandana; Irvani, Mahmoud. Investigating the relationship between attachment styles and defense mechanisms. *Journal of Psychology*.1380; ۳(۱۹): ۲۸۹-۲۷۷ (in Persian)

Original Article

Predicting anxiety tolerance based on dark personality traits mediated by defense styles in married clients seeking divorce

Received: 03/01/2022 - Accepted: 16/02/2022

Zahra Akhgary¹
Hosein Ebrahimimoghadam²
Rahim Davari³

¹ PhD student General Psychology ,
Department of Psychology , Roudehen
Branch , Islamic Azad University ,
Roudehen , Iran.

² Associate Professor ,Department of
Psychology , Roudehen Branch ,
Islamic Azad University ,Roudehen
,Iran. (Corresponding author)

³ Assistant Professor ,Department of
Psychology , Roudehen Branch,
Islamic Azad University, Roudehen ,
Iran.

Email: Hem_psy@yahoo.com

Abstract

Introduction: The aim of this study was to investigate the mediating role of defense styles in the relationship between dark personality traits and distress tolerance in married clients seeking divorce.

Methods: The study method was correlation based on structural equations. The present study population was divorce applicants who had referred to Tehran family counseling clinics in 1400. Using the available sampling method, 260 people were selected and answered the standard questionnaires. Data collection tools were Simmons & Gahr (2005) Distress Tolerance Scale, Johnson & Webster (2010) Dark Personality Traits Scale, and Andrews et al. (1993) Defense Styles Scale. Data analysis using structural equation modeling method showed that the main path coefficient between dark personality traits with distress tolerance in the model is significant ($P < 0.01$).

Results: The coefficient of the main path between the three defensive styles with distress tolerance in the model is significant ($P < 0.05$). Also, the coefficient of the main path between dark personality traits with immature defense style is positive and with negative defense style is negative in the model ($P < 0.01$).

Conclusion: The results of this study showed that defense styles mediate the relationship between the two variables of dark personality traits and distress tolerance. Psychotherapy techniques can be used to intervene in personality problems and modify defense styles in pre-divorce counseling, and by increasing the tolerance of distress, to maintain the structure and health of the family.

Keywords: Defense styles, dark personality traits, Distress tolerance